

UZASADNIENIE

A. M. został oskarżony o to, że:

W dniu 17 września 2009r. w W., działając z powziętym z góry zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 100.000 zł Bank (...) S.A. z siedzibą w W., przy ul. (...) w ten sposób, że w celu uzyskania dla siebie kredytu gotówkowego wprowadził w błąd przedstawicieli pokrzywdzonego co do możliwości i zamiaru spłaty zobowiązania przedkładając sfałszowane zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...) z siedzibą w B. k. Z., (...), który to dokument miał istotne znaczenie dla uzyskania w/w pożyczki gotówkowej, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na zatrzymanie - tj. o czyn z art. 13 §1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

Wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r. Sąd Rejonowy dla W. w W. orzekł:

I. oskarżonego A. M. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, przy czym ustalił, że oskarżony wprowadził przedstawicieli pokrzywdzonego w błąd również co do wysokości uzyskiwanych przez siebie dochodów oraz przedłożył nierzetelne zaświadczenie o dochodach uzyskiwanych przez niego jako prezesa zarządu firmy (...) Sp.z.o.o. i za tak przypisany czyn na podstawie art. 13 §1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk skazał go, zaś na podstawie art. 14 §1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. H§3 kk wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 §1 i §2 kk, art. 70 §1 pkt 1 kk warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności na okres 2 (dwóch) lat próby;

III. na podstawie art. 33§2 kk wymierzył oskarżonemu karę grzywny w rozmiarze 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 (dwudziestu) złotych;

IV. na podstawie art. 63§1 kk zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej w pkt. III wyroku kary grzywny okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w postaci zatrzymania w dniu 17.09.2009r. oraz tymczasowego aresztowania od dnia 08.10.2012r. do dnia 30.10.2012r.

V. na podstawie art. 230§2 kpk orzekł zwrot bankowi (...) S.A. przedmiotów opisanych szczegółowo i zarejestrowanych jako dowody rzeczowe w wykazie dowodów rzeczowych z k. 116 pod pozycją nr 1-4 ;

VI. na podstawie art. 627 kpk zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 1550,66 złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych, w tym kwotę 580 złotych stanowiącą opłatę sądową w sprawach karnych;

Apelację od wyroku w imieniu oskarżonego wniósł jego obrońca zaskarżając wyrok w całości na jego korzyść. Na podstawie art. 438 pkt 1,2 i 3 kpk wyrokowi temu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego jeżenia polegający na uznaniu, iż oskarżony A. M., w mach zarzucanego mu czynu działał z góry powziętym zamiarem prowadzenia w błąd przedstawicieli Banku (...) SA co do możliwości i zamiaru spłaty uzyskanego kredytu podczas, gdy zebrany materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie powyższego twierdzenia za udowodniony a wręcz prowadzi do przeciwnego wniosku,

- obrazę przepisów postępowania przez naruszenie zasad wyrażonych w art.5 §2 kpk i 7 kpk wskutek przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów bez uwzględnienia prawidłowego rozumowania i wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego wyrażające się przyjęciem, że każde działanie sprawcy czynu określonego w art. 297 §1 kk musi prowadzić do wniosku, iż zamiarem jego było także dokonanie przestępstwa oszustwa polegającego na doprowadzeniu banku do niekorzystnego rozporządzenia mieniem podczas, gdy w niniejszej sprawie brak jakichkolwiek dowodów na przyjęcie tezy, iż zamiarem oskarżonego było niedokonanie spłaty zaciągniętego kredytu

wraz z odsetkami i w terminie ustalonym umową, a istniejące w tym zakresie ewentualne wątpliwości należało tłumaczyć na korzyść oskarżonego,

-obrazę prawa materialnego - art. 286§1 kk - przez błędne i dowolne przyjęcie, że A. M. działał w zamiarze bezpośrednim w celu doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem.

Mając powyższe na uwadze obrońca wniósł o uchylenie, a zarazem zmianę zaskarżonego wyroku przez przyjęcie, iż oskarżony A. M. działaniem swoim wyczerpał jedynie dyspozycję przepisu art. 297 §1 kk i wymierzenie stosownej kary, uwzględniającej wszystkie okoliczności przedmiotowe i podmiotowe występujące w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego zasługuje na uwzględnienie. Sąd odwoławczy dostrzegł jednak wadliwość wniosku, sformułowanego w tym środku odwoławczym, obejmującego żądanie uchylenia zaskarżonego orzeczenia, a zarazem jego zmiany przez przyjęcie, iż oskarżony A. M. działaniem swoim wyczerpał jedynie dyspozycję przepisu art. 297 §1 kk i wymierzenie stosownej kary, uwzględniającej wszystkie przedmiotowe i podmiotowe analizowanego wypadku.

Sąd okręgowy nie miał wątpliwości co do trafności ustaleń faktycznych dokonanych w I instancji odnośnie zachowania oskarżonego; znamienne, że nie zakwestionowano ich w apelacji. Podkreślić trzeba zatem prawidłowość konkluzji, wynikającej z dowodów przedstawionych na str. 2 uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, iż to A. M. przedłożył w Banku (...) SA nierzetelne zaświadczenie o dochodach uzyskiwanych przez niego jako prezesa zarządu w spółce z o. o (...) z siedzibą w miejscowości B. k. Z.. Oczywistym także pozostaje fakt, iż dokument ten oskarżony przedstawił w banku w celu uzyskania dla siebie kredytu, jak również to, iż miał on kluczowe znaczenie dla uzyskania w/w pożyczki gotówkowej.

Wątpliwości obrońcy oskarżonego, które sąd odwoławczy instancji podzielił w całej rozciągłości wynikają z dowolności ustaleń I instancji, że celem sprawcy było doprowadzenie banku do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Chybioną jest wszak argumentacja, sądu rejonowego wyrażająca przekonanie, że każde zachowanie, podjęte z zamiarem niezgodnego z rzeczywistością wykazania uwarunkowań oceny wniosku kredytowego stanowi oszustwo w rozumieniu przepisu art. 286 § 1 kk, skoro naruszać będzie tytuł banku do właściwego zabezpieczenia ściągalsności długu; ocena taka wynika z błędnego utożsamienia zamiaru sprawcy oraz uprawnień pokrzywdzonego wynikłych z umowy kredytowej. Podzielić należy trafne stanowisko Sądu Apelacyjnego w Lublinie zawarte w wyroku z dnia 18 czerwca 2002 roku, sygn. II Aka 343/ 01, iż „przy ustalaniu zamiaru sprawcy oszustwa kredytowego (...) należy mieć na uwadze całokształt okoliczności, na podstawie których można bez ryzyka błędu wyprowadzać wnioski, dotyczące realności wypełnienia zobowiązań złożonych przez sprawcę pracownikowi instytucji kredytowej, w szczególność i zabezpieczenia jego spłaty, wynikającej z możliwości finansowych i skali obciążeń sprawcy, maskowanych złożonymi przez niego nierzetelnymi oświadczeniami”. Istnieje więc obowiązek, dla ustalenia bądź wykluczenia kierunkowego zamiaru oszustwa z art. 286 § 1 kk precyzyjne zweryfikowanie celu oskarżonego w zakresie konsekwencji podejmowanych przez niego zachowań; dla przyjęcia za słuszną koncepcji sądu rejonowego w sprawie niniejszej koniecznym byłoby więc wykazanie ponad wątpliwość, że zamiar kierunkowy A. M. obejmował nie tylko udzielenie mu kredytu, niedotrzymanie umowy z bankiem w zakresie spłat a nadto – bezskuteczność czynności windykacyjnych, podjętych w następstwie uchylania się przez oskarżonego od świadczeń umownych. Sąd rejonowy nie dostrzega tych okoliczności, choć mają one wiodące znaczenie dla oceny zasadności zarzutu w takiej postaci, w jakiej formułuje go akt oskarżenia. Zamiast dokładnych ustaleń w tym zakresie posłużono się natomiast niedopuszczalnym domniemaniem, iż implikacją nierzetelności wniosku kredytowego jest cel, o którym stanowi art. 286 § 1 kk. Trzeba zaś, dla weryfikacji strony podmiotowej przestępstwa zwrócić uwagę, że oskarżony podpisał weksel stanowiący zabezpieczenie zaciągniętego zobowiązania. Nie poddano również właściwej ocenie dokumentacji bankowej, wykazującej stosunkowo znaczne wpływy na rachunku A. M. w okresie, zbliżonym aktem oskarżenia (karty: 108 – 115 akt). Wynika z niej, że w samym tylko okresie od 18 czerwca 2009 roku do 9 lipca 2009 roku na rachunek oskarżonego w banku (...) wpłynęło blisko 50 000 złotych. Okoliczność ta wymagała zestawienia z całokształtem obowiązków powziętych przez oskarżonego mocą umowy z bankiem (...)

S. A. z dnia 17 września 2009 roku – w szczególności odnoszących się do obciążeń miesięcznych z tytułu spłaty kwestionowanego kredytu (karta 98 odw.). Sąd rejonowy tego nie uczynił, choć oczywistym jest, że w omawianym układzie okoliczności zbadanie sytuacji majątkowej oskarżonego miało bardzo istotne znaczenie, którego nie sposób zastąpić domniemaniem zamiaru oszustwa. Aprioryczne założenie takiego zamiaru sprawi, że w każdej sytuacji przedstawienia nierzetelnych, a istotnych dla uzyskania kredytu dokumentów mielibyśmy do czynienia każdorazowo również z czynem, wyczerpującym dyspozycję art. 286 § 1 kk. Istotnym z punktu widzenia możliwości przypisania sprawcy przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. kumulatywnej odpowiedzialności z art. 286 § 1 k.k. jest natomiast wykazanie, że w chwili przedkładania pracownikowi banku nierzetelnego dokumentu, a następnie - podpisywania umowy kredytowej, sprawca miał zamiar nie uiszczania rat kredytu- vide wyrok Sądu Apelacyjnego Katowicach z dnia 14 grudnia 2012r II AKa 324/12. Tymczasem sąd rejonowy rozpoznający niniejszą sprawę za całkowicie irrelevantny z punktu widzenia odpowiedzialności sprawcy uznał jego zamiar wywiązania się z przyjętego na siebie zobowiązania kredytowego a w konsekwencji błędnie pominął powinność wykazania, że już przedkładając nierzetelny dokument A. M. nie tylko zamierzał uzyskać kredyt, ale już miał z góry powzięty zamiar jego niespłacenia w przyszłości oraz przekreślenia skuteczności jego windykacji.

Słuszne wskazuje obrońca, iż brak wyczerpujących ustaleń w zakresie konstytutywnego elementu oszustwa uniemożliwia przypisanie oskarżonemu tego przestępstwa. Mając na uwadze powyższe jak też uwzględniając kierunek wniesionego środka odwoławczego zmodyfikowano zaskarżone orzeczenie zgodnie z wnioskiem obrońcy.

Sąd II instancji uznał bowiem, że poczynione przez sąd rejonowy ustalenia faktyczne obrazujące przebieg inkryminowanego zdarzenia wykazują zaistnienie czynu z art. 297 §1 kk i taki też czyn przypisał A. M.. W związku z tym na nowo sąd okręgowy ukształtował karę wymierzoną oskarżonemu za tak przypisane przestępstwo. I tak wymierzając oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności sąd odwoławczy wziął pod uwagę dyrektywy wymienione w art. 53 kk. Kierując się zatem swoim uznaniem, mając na uwadze granice przewidziane przez ustawę, a przy tym bacząc by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, sąd okręgowy miarkował wymiar kary i ustalił jej wysokość. Wymierzona oskarżonemu kara 6 miesięcy pozbawienia wolności spełnia wszystkie wskazane powyżej kryteria.

Mając nadto na uwadze minimalny okres wskazany przez sąd rejonowy jako czas probacji której mowa w art. 69 §1 kk jak również brak ewentualnych zarzutów skarżącego co do pozostałych rozstrzygnięć o karze sąd odwoławczy w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów postępowania odwoławczego uzasadnia treść art. 624 §1 kpk, w szczególności przywołane w tym to przepisie zasady słuszności.